

Sygn. akt VI GC 1953/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 maja 2018 roku

Sąd Rejonowy w Gdyni VI Wydział Gospodarczy, w składzie:

Przewodniczący:	SSR Justyna Supińska
Protokolant:	sekr. sąd. Dorota Moszyk

po rozpoznaniu w dniu 11 maja 2018 roku w Gdyni

na rozprawie

sprawy z powództwa **J. B.**

przeciwko (...) **Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.**

o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. zasądza od powoda J. B. na rzecz pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 1 817 złotych (jeden tysiąc osiemset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III. kosztami procesu w pozostałym zakresie obciąża powoda J. B. uznając je za uiszczone.

Sygn. akt VI GC 1953/17

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 23 sierpnia 2017 roku powód J. B. domagał się zasądzenia od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwoty 7 995 złotych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi za okres od dnia 29 grudnia 2015 roku do dnia zapłaty, a także kosztów procesu, tytułem zwrotu części kosztów najmu pojazdu zastępczego w związku z uszkodzeniem pojazdu marki A. o numerze rejestracyjnym (...), w wyniku kolizji, której sprawca ubezpieczony był od odpowiedzialności cywilnej u pozwanego.

W uzasadnieniu powód wskazał, że poszkodowany korzystał z pojazdu zastępczego w okresie od dnia 16 września 2015 roku do dnia 20 listopada 2015 roku, zaś pozwany w związku ze szkodą całkowitą w pojeździe wypłacił mu odszkodowanie w dniu 19 listopada 2015 roku i decyzją z dnia 19 stycznia 2016 roku przyznał z tytułu zwrotu kosztów najmu kwotę 2 398,50 złotych uznając okres najmu wynoszący 15 dni i stawkę w kwocie 159,90 złotych brutto.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 02 października 2017 roku wydanym w sprawie o sygn. akt VI GNc 4821/17 referendarz sądowy Sądu Rejonowego w Gdyni uwzględnił żądanie pozwu w całości.

Pozwany (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. w sprzeciwie od powyższego orzeczenia wniósł o oddalenie powództwa wskazując, iż w jego ocenie wypłacił on już należne odszkodowanie pokrywające zasadne koszty najmu pojazdu zastępczego, kwestionując okres najmu oraz podnosząc, że na etapie zgłoszenia szkody informował

on poszkodowanego o możliwości organizacji najmu pojazdu zastępczego i akceptowanych stawkach, przy czym poszkodowany w chwili zgłoszenia szkody oświadczył, że dysponuje innym pojazdem i to oświadczenie nie koreluje z treścią oświadczenia dołączonego do pozwu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 15 września 2015 roku doszło do kolizji, w wyniku której uszkodzony został pojazd marki A. o numerze rejestracyjnym (...) należący do P. R..

Odpowiedzialność za tę szkodę ponosił kierujący pojazdem ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W..

niesporne

Poszkodowany P. R. zgłosił telefonicznie szkodę w (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.. W czasie rozmowy telefonicznej został poinformowany o możliwości organizacji najmu pojazdu zastępczego przez ubezpieczyciela i akceptowanych przez niego stawkach najmu (w przypadku samodzielnego wynajęcia pojazdu), po czym poszkodowany zapytany przez przedstawiciela ubezpieczyciela, czy potrzebuje pojazd zastępczy oświadczył, że „na tę chwilę nie, ja w sumie mam jeszcze auto użytkowane”.

nagranie zgłoszenia szkody – k. 48 akt

W dniu 16 września 2015 roku poszkodowany P. R. wynajął od K. Ł. pojazd zastępczy marki A. o numerze rejestracyjnym (...). Strony ustaliły cenę za najem tego pojazdu na kwotę 130 złotych netto.

niesporne, a nadto: kserokopia umowy najmu samochodu zastępczego – k. 14-15 akt

Decyzją z dnia 18 listopada 2015 roku (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. przyznał poszkodowanemu P. R. odszkodowanie w wysokości 20 000 złotych stanowiące różnicę między wartością uszkodzonego samochodu a wartością pozostałości, w związku z przyjęciem, że zaistniała tzw. szkoda całkowita w uszkodzonym pojeździe.

Odszkodowanie zostało wypłacone P. R. w dniu 19 listopada 2015 roku.

P. R. zwrócił wynajęty pojazd zastępczy w dniu 20 listopada 2015 roku.

niesporne, a nadto: kserokopia decyzji – k. 12 akt, potwierdzenie przelewu – k. 13 akt

W dniu 23 listopada 2015 roku z tytułu najmu pojazdu zastępczego przez okres 65 dni K. Ł. wystawił poszkodowanemu P. R. fakturę o numerze (...) na kwotę 10 393,50 złotych brutto (według stawki w kwocie 130 złotych netto). P. R. uiścił powyższą należność gotówką.

faktura – k. 16 akt

Decyzją z dnia 19 stycznia 2016 roku (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wypłacił P. R. tytułem odszkodowania za najem pojazdu zastępczego kwotę 2 398,50 złotych netto za okres 15 dni najmu pojazdu zastępczego (w okresie od dnia 16 września 2015 roku do dnia 23 września 2015 roku – powiadomienie o szkodzie całkowitej oraz okres 7 dni na zakup drugiego auta) po stawce w kwocie 159,90 złotych brutto za dobę.

decyzja – k. 18 akt

W dniu 23 czerwca 2016 roku poszkodowany P. R. zawarł z J. B. umowę cesji odszkodowania z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego.

umowa cesji – k. 10 akt

Sąd zważył co następuje:

Stan faktyczny w niniejszej sprawie, który w dużej mierze pozostawał bezsporny pomiędzy stronami, Sąd ustalił na podstawie oświadczeń stron. Sąd uwzględnił także wyżej wymienione dowody z dokumentów przedłożonych przez powoda w toku postępowania, jak również nagranie telefonicznego zgłoszenia szkody, których zarówno autentyczność, jak i prawdziwość w zakresie twierdzeń w nich zawartych, nie budziła wątpliwości Sądu, a zatem brak było podstaw do odmowy dania im wiary, tym bardziej, że ich moc dowodowa nie była kwestionowana przez żadną ze stron.

Sąd nie oparł się natomiast na dokumencie w postaci oświadczenia poszkodowanego P. R. o konieczności najmu pojazdu zastępczego (k. 11 akt), okoliczność ta była bowiem sporna w niniejszym procesie wobec rozbieżności między treścią tego oświadczenia a oświadczeniem poszkodowanego złożonym pozwanemu ubezpieczycielowi przy zgłaszaniu szkody (poszkodowany wskazał, że posiada inny pojazd w użytkowaniu). Sąd zważył przy tym, że uwzględnienie tego oświadczenia prowadziłoby do obejścia przepisów o dowodzie ze świadków oraz naruszałoby zasadę bezpośredniości. Wprawdzie pozwany złożył wniosek o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z zeznań tego świadka na powyższą okoliczność, jednakże Sąd postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 11 maja 2018 roku wniosek ten oddalił mając na uwadze treść art. 242 k.p.c. oraz okoliczność, że świadek prawidłowo dwukrotnie wezwany na rozprawę w dniu 07 marca 2018 roku i w dniu 11 maja 2018 roku nie stawił się i nie usprawiedliwił swojej nieobecności. W tej sytuacji dążenie do przeprowadzenia tego dowodu w ocenie Sądu prowadziłoby do przedłużenia postępowania, rodziłoby bowiem konieczność kolejnego odroczenia rozprawy.

W ocenie Sądu powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie powód J. B. domagał się zasądzenia od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwoty 7 995 złotych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi za okres od dnia 29 grudnia 2015 roku do dnia zapłaty, tytułem zwrotu części kosztów najmu pojazdu zastępczego w związku z uszkodzeniem pojazdu marki A. o numerze rejestracyjnym (...) w wyniku kolizji, której sprawca ubezpieczony był od odpowiedzialności cywilnej u pozwanego.

Pozwany wnosząc o oddalenie powództwa kwestionował żądanie pozwu co do zasadności najmu pojazdu zastępczego oraz jego uzasadnionego okresu.

Zgodnie z treścią art. 822 § 1 i § 4 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na której rzecz została zawarta umowa ubezpieczenia. Uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela.

Przedmiotem ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej jest odpowiedzialność ubezpieczającego za szkody wyrządzone osobom trzecim. Jest to więc ubezpieczenie jego odpowiedzialności za wyrządzenie szkody opartej na zasadzie winy lub na zasadzie ryzyka. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej sięga tak daleko, jak odpowiedzialność cywilna ubezpieczającego, a wysokość świadczeń ubezpieczyciela z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej jest determinowana wysokością zobowiązań odszkodowawczych ubezpieczającego. W związku z tym odpowiedzialność odszkodowawcza ubezpieczyciela jest taka, do jakiej zobowiązany byłby sprawca szkody, gdyby to od niego powód domagał się naprawienia szkody.

Zgodnie zaś z dyspozycją art. 361 § 1 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z których szkoda wynikła. W myśl § 2 niniejszego przepisu, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby szkody nie wyrządono.

Przepis art. 361 § 2 kodeksu cywilnego statuuje zatem zasadę pełnego odszkodowania. Podstawową funkcją odszkodowania jest bowiem kompensacja, co oznacza, że odszkodowanie powinno przywrócić w majątku poszkodowanego stan rzeczy naruszony zdarzeniem wyrządzającym szkodę, nie może ono jednak przewyższać wysokości faktycznie poniesionej szkody. Jednocześnie naprawieniu podlega jedynie taka szkoda, która pozostaje

w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem wyrządzającym szkodę. Oceny, czy poniesienie określonych kosztów mieści się w ramach szkody i normalnego związku przyczynowego, należy dokonywać na podstawie indywidualnej sytuacji poszkodowanego i konkretnych okoliczności sprawy. Wskazać przy tym należy, że korzystanie z rzeczy nie stanowi samoistnej wartości majątkowej i w każdym przypadku należy badać, czy pozbawienie możliwości korzystania z rzeczy wywołało uszczerbek majątkowy poszkodowanych. W ocenie Sądu obecnie posiadanie samochodu nie jest dobrem luksusowym, z pojazdów korzysta się w wielu, choćby nawet najprostszych, czynnościach życia codziennego, stąd też brak pojazdu spowodowany kolizją powoduje dezorganizację życia lub pracy. Najem pojazdu zastępczego ma więc zapewnić poszkodowanemu normalne funkcjonowanie i wykonywanie czynności życia codziennego i nie można uzależniać go od możliwości korzystania przez poszkodowanego z komunikacji publicznej, tym bardziej, że pojazdy są nabywane nie tylko do realizacji codziennych czynności, ale również do potencjalnej możliwości skorzystania z nich wtedy, gdy zajdzie ku temu potrzeba. Jednakże w ocenie Sądu o zasadności najmu pojazdu zastępczego można mówić jedynie wtedy, gdy poszkodowany nie dysponuje innym pojazdem, którym mógłby zastąpić pojazd uszkodzony.

W przypadku tego rodzaju szkody, która jest wynikiem wtórnym zdarzenia (szkoda ta nie powstaje w momencie uszkodzenia pojazdu, ale dopiero wskutek wynajęcia pojazdu zastępczego z powodu uszkodzenia samochodu) dla ustalenia zasadności roszczenia odszkodowawczego decydujące znaczenia ma ocena celowości i ekonomiczności powstałego kosztu związanego z wynajmem samochodu zastępczego. Celowość jest terminologią, która oznacza konieczność oceny zaistnienia związku przyczynowego pomiędzy uszkodzeniem pojazdu a decyzją o uruchomieniu dodatkowego kosztu związanego z wynajmem pojazdu zastępczego, natomiast ekonomiczność to także ocena, czy zaistniał związek przyczynowy poprzez zastosowanie probierza ekonomicznego. Sąd w przypadku wynajmu pojazdu zastępczego musi więc zmierzyć się z ustaleniem, czy decyzja będąca skutkiem szkody (w postaci wynajmu pojazdu) była powiązana przyczynowo – skutkowo ze szkodą poprzez kryterium konieczności i kryterium ekonomiczności.

W ocenie Sądu w odniesieniu do tej części łańcucha przyczynowo – skutkowego szkód związanych z uszkodzeniem pojazdu znaczenia nabierają okoliczności uwarunkowań faktycznych związanych z dotychczasowym korzystaniem z uszkodzonego samochodu oraz możliwością zapewnienia sobie korzystania z innego posiadanego pojazdu. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 17 listopada 2011 roku (sygn. akt III CZP 5/11) istota zaliczenia wydatków na najem pojazdu zastępczego jako celowo i ekonomicznie uzasadnionych może mieć miejsce jedynie wtedy, gdy poszkodowany nie posiada innego wolnego i nadającego się do używania przez niego pojazdu.

W niniejszej sprawie poza sporem pozostawało, że wskutek kolizji, jaka miała miejsce w dniu 15 września 2015 roku doszło do tzw. szkody całkowitej, a zatem nieopłacalności naprawy uszkodzonego pojazdu marki A. o numerze rejestracyjnym (...) w stosunku do jego wartości i że poszkodowany P. R. wynajął pojazd zastępczy.

Pozwany zakwestionował natomiast nie tylko czasokres tego najmu, ale także samą celowość wynajęcia pojazdu zastępczego przez poszkodowanego wobec jego oświadczenia złożonego w trakcie zgłaszania szkody, że ma on jeszcze jeden pojazd w użytkowaniu.

Wobec powyższego zgodnie z rozkładem ciężaru dowodu określonym w art. 6 k.c. to na powódzie spoczywał ciężar wykazania w pierwszej kolejności, że najem pojazdu zastępczego był celowy. Jak bowiem wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22 listopada 2013 roku (sygn. akt III CZP 76/13) wydatki na najem pojazdu zastępczego powinny być nie tylko ekonomicznie uzasadnione, ale i celowe. Konieczne jest także zachowanie rozsądnej proporcji między korzyścią wierzyciela o obciążeniem dłużnika i z zasady tej (proporcjonalności) może wynikać zbędność najmu pojazdu zastępczego, jeżeli właściciel np. dysponuje innym pojazdem nadającym się do wykorzystania.

Dla wykazania celowości najmu pojazdu zastępczego w niniejszej sprawie powód przedstawił jedynie oświadczenie złożone przez P. R., że uszkodzony pojazd był przez niego wykorzystywany do pracy, a pozbawienie go możliwości korzystania z niego spowodowało konieczność wynajęcia pojazdu zastępczego i pojazd ten był mu niezbędny z uwagi na brak możliwości zastąpienia uszkodzonego pojazdu innym o podobnych parametrach. Sąd zważył jednakże, że powyższe oświadczenie stoi w sprzeczności z treścią nagrania telefonicznego zgłoszenia szkody, w czasie której

poszkodowany P. R. po poinformowaniu go o możliwości wynajęcia pojazdu za pośrednictwem ubezpieczyciela i akceptowanych stawkach najmu pojazdu zastępczego oświadczył, iż „w sumie mam jeszcze auto w użytkowaniu”. W tej sytuacji oświadczenia poszkodowanego, które zostało dołączone do pozwu, nie sposób uznać za wiarygodne, nie mogło ono zatem stanowić podstawy kategorię ustalenia przez Sąd, że najem pojazdu zastępczego był w tej sprawie celowy. Z uwagi więc na to, że konieczność wynajęcia pojazdu zastępczego była okolicznością sporną, niezbędne było podjęcie przez powoda inicjatywy w usunięciu powyższych rozbieżności w oświadczeniach poszkodowanego poprzez wykazanie, że w istocie poszkodowany zasadnie wynajął pojazd zastępczy, bo nie dysponował innym pojazdem albo dysponując innym pojazdem – nie miał możliwości jego użytkowania.

W ocenie Sądu powód J. B. obowiązkowi w tym zakresie nie sprostał, w toku postępowania nie została bowiem przez niego wykazana ponad wszelką wątpliwość konieczność i celowość wynajęcia przez poszkodowanego P. R. pojazdu zastępczego wobec rozbieżności treści jego oświadczenia dołączonego do pozwu oraz złożonego na etapie zgłaszania szkody, w konsekwencji czego powództwo jako nieudowodnione należało oddalić.

Na marginesie jedynie wskazać należy, że w orzecznictwie poświęconemu zasadności ponoszenia kosztów przez ubezpieczyciela za wynajem samochodu zastępczego w przypadku szkody całkowitej, a więc w sytuacji, gdy odszkodowanie ustalone zostało w wysokości odpowiadającej różnicy pomiędzy wartością pojazdu mechanicznego sprzed zdarzenia powodującego szkodę a wartością pojazdu w stanie uszkodzonym, którego naprawa okazała się niemożliwa lub nieopłacalna, ukształtował się pogląd, że odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego poniesione przez poszkodowanego w okresie niezbędnym do nabycia innego pojazdu mechanicznego. Jednakże, zdaniem Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę, okres uzasadnionego najmu pojazdu zastępczego w warunkach szkody całkowitej może skończyć się w dniu wypłaty odszkodowania albo też wcześniej lub później niż dzień wypłaty odszkodowania, przy czym uzależnione jest to od momentu, w którym poszkodowany mógł odtworzyć możliwość korzystania z rzeczy uszkodzonej poprzez zakup innego pojazdu mechanicznego. Ustalając ten moment, należy uwzględnić mierniki staranności poszkodowanego, jego obiektywne możliwości finansowe i osobiste, a także mierniki staranności ubezpieczyciela przy wykonaniu zobowiązania lub sposób jego współdziałania z poszkodowanym (terminowość wypłaty odszkodowania, właściwe określenie wysokości odszkodowania, czy udzielenie pomocy w zbyciu pozostałości powypadkowych). Rozpoznający niniejszą sprawę Sąd podziela przy tym pogląd, że dopiero doręczenie poszkodowanemu decyzji o zakwalifikowaniu szkody jako całkowitej zobowiązuje go do podjęcia odpowiednich kroków mających na celu zagospodarowanie wraku pojazdu i ewentualne zakupienie innego samochodu. W niniejszej sprawie natomiast, mimo dwukrotnego zobowiązania, pozwany nie przedłożył akt postępowania likwidacyjnego, co ocenić należałoby po myśli art. 233 § 2 k.p.c. i za nieudowodnioną uznać okoliczność podnoszoną przez pozwanego (k. 18 akt), że zawiadomienie poszkodowanego o szkodzie całkowitej miało miejsce w dniu 23 września 2015 roku. Nadto pozwany, wbrew obciążającemu go ciężarowi dowodu, nie podjął także inicjatywy dowodowej w wykazaniu, że poszkodowany jeszcze przed datą otrzymania odszkodowania od pozwanego posiadał środki pieniężne na zakup innego samochodu o parametrach zbliżonych do pojazdu uszkodzonego, w związku z czym środki z odszkodowania nie były mu konieczne do zakupu innego pojazdu.

Mając powyższe na uwadze, uznając żądanie pozwu za niezasadne z uwagi na niewykazanie przez powoda konieczności najmu pojazdu zastępczego, Sąd na podstawie art. 822 k.c. w zw. z art. 361 k.c. w zw. z art. 6 k.c. a contrario powództwo oddalił.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w punkcie II wyroku na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. i zasądził od powoda J. B. na rzecz pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 1 817 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, na którą składają się kwoty: 1 800 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (na podstawie § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1804 ze zmianami) oraz 17 złotych tytułem zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Kosztami procesu w pozostałym zakresie Sąd obciążył powoda uznając je za uiszczone.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

SSR Justyna Supińska

Gdynia, dnia 27 maja 2018 roku